

© Prof.dr Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

'Onderwijs en Arbeidsmarkt in Noordwest Fryslân: braindrain of braingain!??'

Presentatie voor het AD symposium 'Schoolverlaters aan de slag'
De Koornbeurs, Franeker, 16 september 2010

Prof. dr Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
SER Noord-Nederland / Waddenacademie
jouke.van.dijk@rug.nl www.joukevandijk.nl

1

© Prof.dr Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Overzicht

- Trends op de arbeidsmarkt
- De noordelijke economie
- De crisis, krimp en vergrijzing
- Onderwijs en arbeidsmarkt
- **Vinden - Binden - Terughalen → O3**
- Conclusies

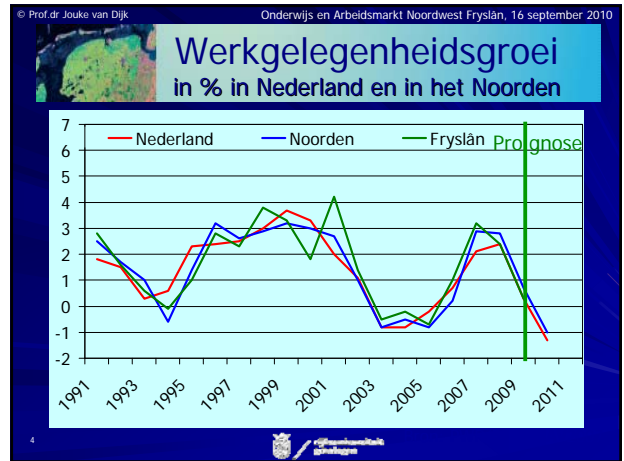
2

© Prof.dr Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Trends economie en arbeidsmarkt

- Herstructurering: eenvoudige maakindustrie verdwijnt, groei in de dienstensector, vooral zorg
- Kennisintensivering, opleidingsniveau stijgt: maar ook 250.000 analfabeten en 1,5 miljoen ongeletterden
- Flexibeler arbeidsrelaties, ZZP-ers, part time werk
- Toenemende pendel
- Kwalitatieve mismatch vraag en aanbod
- Economische groei stagneert: kredietcrisis
- Krimp/vergrijzing: beroepsbevolking neemt af

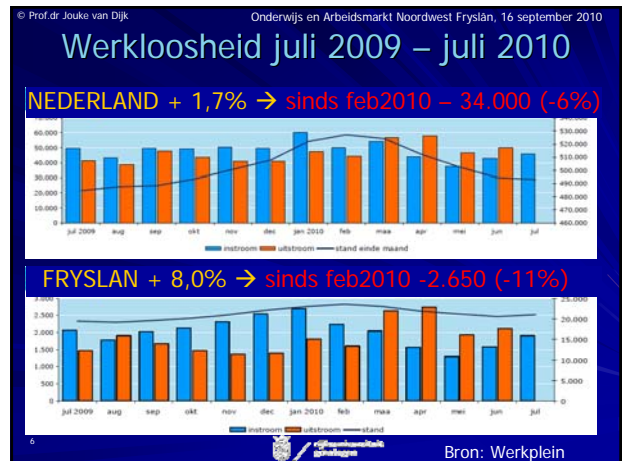
3

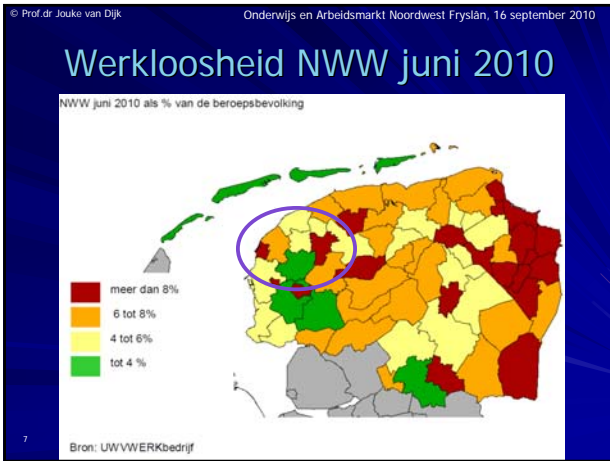

© Prof.dr Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Economische crisis: hoe lang, hoe erg?

5

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Woensdag 8 september 2010, Nieuws voor professionals

ING verwacht daling werkloosheid in noorden

AMSTERDAM - Groningen is volgend jaar niet langer de provincie met de hoogste werkloosheid, zo voorspelt het ING Economisch Bureau.

De werkloosheid blijft wel hoger dan 2011 is de provincie geen koploper op positie dan in.

Het economisch bureau verwacht dat werkloosheid in 2011 is de provincie geen koploper meer. Flevoland neemt de positie dan in.

AMSTERDAM - Groningen is volgend jaar niet langer de provincie met de hoogste werkloosheid, zo voorspelt het ING Economisch Bureau.

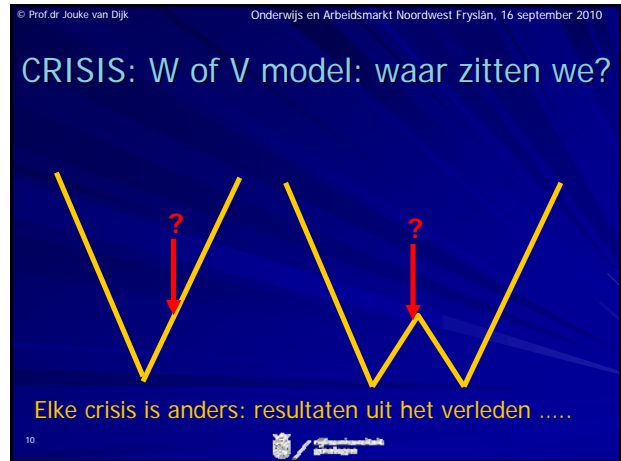
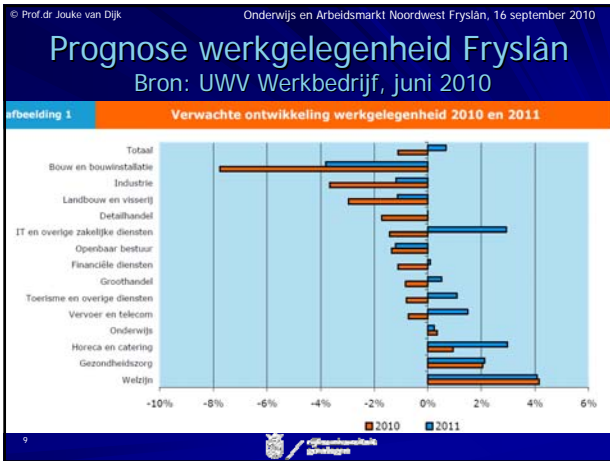
De werkloosheid blijft wel hoger dan gemiddeld, maar vanaf 2011 is de provincie geen koploper meer. Flevoland neemt de positie dan in.

Het economisch bureau verwacht dat in 2010 de werkloosheid vergelijken bij 2009 nog toeneemt in alle provincies. Vooral in Flevoland komt die met 7,7 procent wel hoger uit dan vorig jaar toen daar 5,5 procent van de beroepsbevolking zonder werk zat.

Werkloosheid

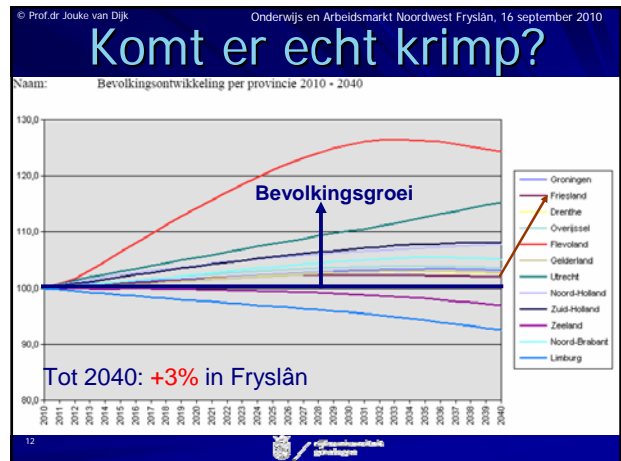
Door het trage economisch herstel daalt de werkloosheid in provincies nauwelijks, verwachten de economen van ING.

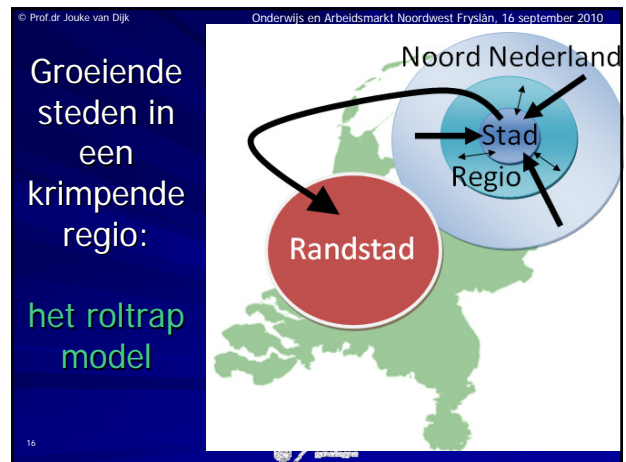
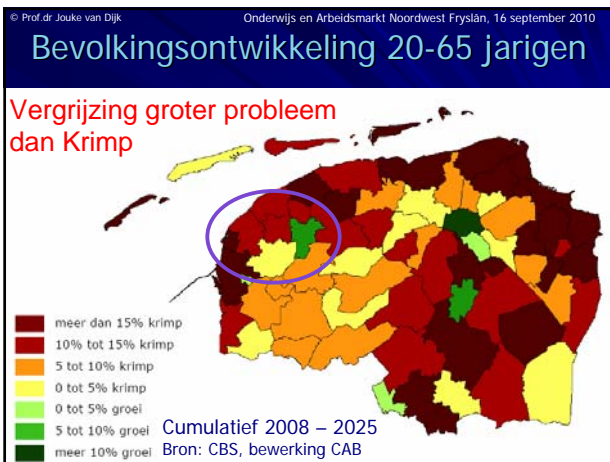
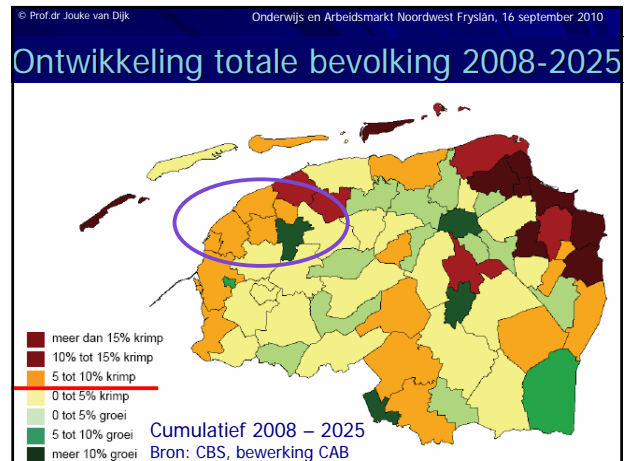
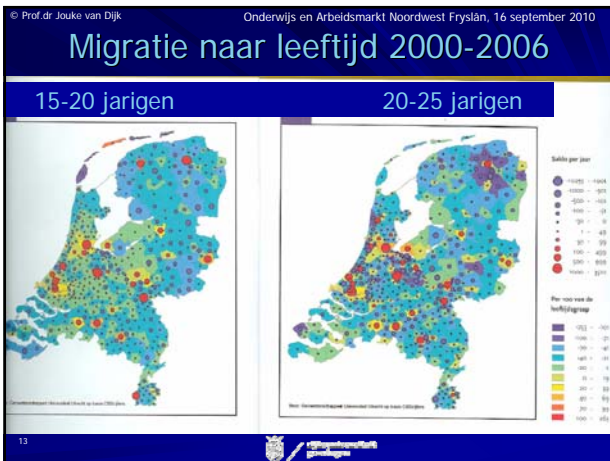
Uitzondering vormen de noordelijke provincies. In het noord leidt vergrijzing tot een afname van de beroepsbevolking en zorgpersoneel.

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Toekomst: Bevolking en Economie

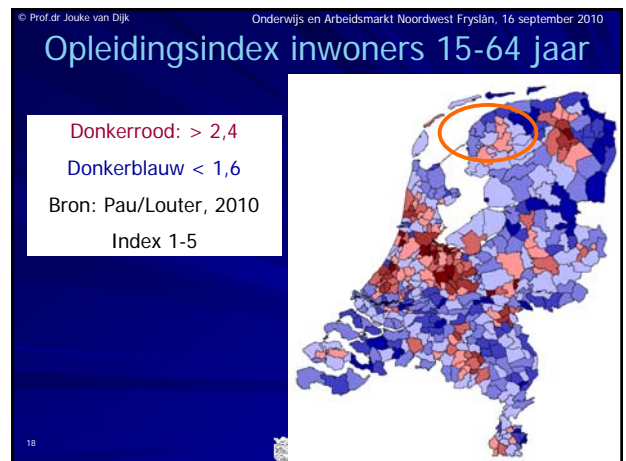

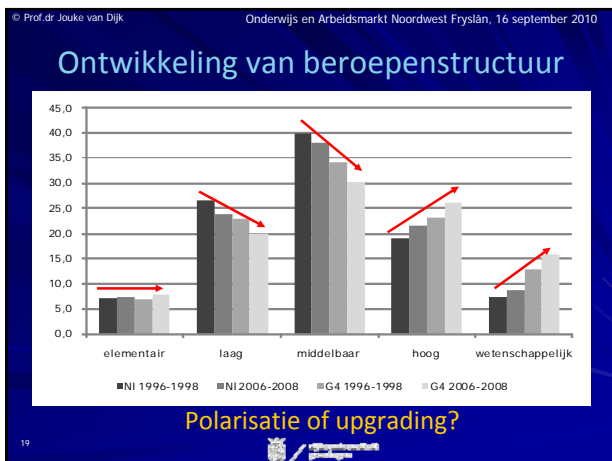

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Arbeidsmarkt en Onderwijs

17

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Bron: HABBO Hotel, 7.515 scholieren augustus 2010

Scholieren 10-16 jaar:

- Salaris en werksfeer belangrijkste voor beroepskeuze
- 75-80% weet al wat ze willen en denken de arbeidsmarkt-mogelijkheden goed te kennen
- Informatie krijgen ze via open dagen, familie&vrienden en websites
- Advies van ouders is voor 39% belangrijk

Salaris belangrijkste bij beroepskeuze scholieren

Uitgegeven: 1 september 2010 11:14
Laatst gewijzigd: 1 september 2010 11:14

AMSTERDAM – Jongeren tussen de 10 en 16 jaar blijken goed te weten wat ze willen wanneer ze later de arbeidsmarkt betreden: een goed salaris. Uit onderzoek van scholieren.tv blijkt het loonstrookje met 41 procent in ieder geval de belangrijkste factor bij de beroepskeuze.

Vooraf jongens hechten waarde aan het salaris; 41 procent van de jongeren noemt dit als belangrijkste factor in hun beroepskeuze. Voor meisjes komt dit percentage op 35 procent. Naast beloning worden ook toekomstige collega's en werkgever belangrijk gevonden, met 27 procent van de stemmen betrouwd dit op de tweede plek.

Het verschil tussen beiden wordt wel kleiner en verdwijnt helemaal naarmate de scholier ouder wordt. Ongeacht de leeftijd en geslacht zijn zowel salaris als werkgever significant belangrijker dan zaken als status, afwisselend werk en vertijden.

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Bron: Arbeidsmarkt monitor 5.000 starters

Hoger opgeleiden willen:

- Vrijheid
- Verantwoordelijkheid
- Platte organisatiestructuur met goede kansen voor persoonlijke en professionele ontwikkeling
- Continu leren en evalueren van werkzaamheden en resultaten

Vrijheid belangrijkste voor hoogopgeleide starter

Uitgegeven: 1 september 2010 14:32
Laatst gewijzigd: 1 september 2010 14:41

AMSTERDAM - Startende hoger opgeleiden zijn in hun eerste baan vooral op zoek naar vrijheid. Dit is één van de belangrijkste conclusies uit de Arbeidsmarktmonitor 2010 van Kieswerkgever.nl die is gehouden onder ruim 5000 starters.

Met deze arbeidsmarktmonitor is er een groot onderzoek naar de wensen van starters afgerond. Naast vrijheid gaf men aan te hechten aan een organisatie met een platte hiërarchische structuur, waar veel in projecten wordt gewerkt. Binnen een dergelijke organisatie verwacht men de vrijheid te vinden om zaken te ondernemen.

Dit in tegenstelling tot een sterk hiërarchische organisatie waar men meestal wordt gecontroleerd op de werkzaamheden die men uitvoert. De gevante vrijheid ziet men graag gepaard gaan met verantwoordelijkheid.

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Braindrain van HBO-ers?

- Meer dan 90% van de HBO-ers die in 2006-2009 in de regio aan het werk gaan hebben in Leeuwarden gestudeerd.
- Vooraf economie studenten gaan weg, terwijl studenten gezondheid bijna allemaal blijven
- Het aandeel afgestudeerden dat in Fryslân blijft wonen en werken neemt toe.
- Er blijven meer HBO-ers in Fryslân wonen dan werken.
- Relatief weinig Friese HBO-ers beginnen een eigen bedrijf

Bron: HBO monitor

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Rondvraag TK Maxx, onder 2.000 werkgevers

Diep decolleté kan sollicitatie kosten

Uitgegeven: 30 augustus 2010 09:57
Laatst gewijzigd: 30 augustus 2010 17:50

AMSTERDAM – De sleutel tot een succesvolle sollicitatie ligt anno 2010 in de kledingkast verstoppt. Werkzoekenden die qua kleding inzetten op ingetogen en verzorgd boeken het meeste succes.

Diepe decolletés en strakke T-shirts mogen vrouwen in de kroeg dan wellicht geen vintedieren leggen, bij een sollicitatie geven ze als grootste afknapper. Ook een vlotte blouse met daaronder een zwaarte in kunnen het gesprek vroegtijdig speels doen open.

Mannen vragen zich beter niet aan hoog opgetrokken broeken en grappig bedoelde stropdassen. Weigeren een overhemd met een strijper te behandelen bijt eveneens een doorn in het oog van werkgevers.

Eerste indruk

© Prof.dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Conclusies

- Effect van krimp op arbeidsmarkt in Fryslân is beperkt, de arbeidsmarkt is regionaal: pendel
- Vergrijzing veel ingrijpender voor de arbeidsmarkt dan krimp en crisis, maar beter voor koopkracht
- Werkgelegenheidsvraag na de crisis erg onzeker, maar op termijn: krappe arbeidsmarkt
- Kennis niveau stijgt, flexibeler arbeidsrelaties
- Scholing, ervaring, competenties, werkhouding bepalen arbeidsmarkt-kansen
- O3 → Investeer met elkaar in jongeren en docenten door stages, bedrijfsbezoeken; voorkom verloren generatie en voortijdig schoolverlaten

© Prof. dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

ROC brochure:

'De leerling is onze klant, niét het bedrijfsleven'

Een beroepsopleiding is geen bedrijfsopleiding!

25

© Prof. dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Braindr(g)ain van HBO-ers?

- Braingain voor Fryslân, braindrain lijkt niet echt een probleem
- Studenten vasthouden geen doel op zich, maar juist een prima export product!
- Degenen met noordelijke wortels willen vaak wel terug als er maar goede banen zijn (ook voor de partner!)

Carrière en partner perspectief bieden, dat is belangrijker dan baangarantie

- Traineeship, high-potential programma?
- Baan voor partner regelen?

Uitdaging voor O3!!

26

© Prof. dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

Vinden, Binden, Terughalen

- Voldoende kennis over aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt? Niet in detail, wel de trends
- Kan dat beter? Ja, maar in zeer beperkte mate
- Verwachtingen: een beroepsopleiding is geen bedrijfsopleiding!
- Hebben bedrijven echt een probleem? En zo ja, weten ze dat en willen ze er echt wat aan doen?
- Braindrain minder groot probleem dan schooluitval
- Vier O's: Ondernemers, Onderwijs, Overheid en Ouders hebben eigen verantwoordelijkheden. Werk samen op praktische punten, maar blijf niet steken in platforms, task-forces, convenanten, etc.

27

© Prof. dr. Jouke van Dijk Onderwijs en Arbeidsmarkt Noordwest Fryslân, 16 september 2010

'Onderwijs en Arbeidsmarkt in Noordwest Fryslân: braindrain of braingain!??'

Presentatie voor het AD symposium 'Schoolverlaters aan de slag'
De Koornbeurs, Franeker, 16 september 2010

Prof. dr. Jouke van Dijk
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen
SER Noord-Nederland / Waddenacademie
jouke.van.dijk@rug.nl www.joukevandijk.nl

28